

عنوان مقاله:

تحلیل نقش عوامل طبیعی در توزیع فضایی سکونتگاه های قلعه ای استان اردبیل با استفاده از GIS و AHP

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات باستان شناسی، دوره 12، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

پرویز پورکریمی - دانش آموخته دکتری باستان شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی

کریم حاجی زاده - استادیار گروه باستان شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی

رضا رضالو - دانشیار گروه باستان شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی

بهروز افخمی - دانشیار گروه باستان شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی

خلاصه مقاله:

سکونتگاه های قلعه ای یکی از مراکز استقرار است که مکان گزینی، شکل گیری و توزیع فضایی آنها به شدت متأثر از عوامل طبیعی است. پژوهش حاضر با استفاده از داده های میدانی و اسنادی و با بهره گیری از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) و فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) درصد بررسی همبستگی میان عوامل طبیعی و سکونتگاه های قلعه ای استان اردبیل و رتبه بندی عوامل طبیعی موثر در توزیع فضایی این سکونتگاه ها است. بر پایه داده های به دست آمده از بررسی های میدانی و اسنادی، ۱۰۰ قلعه از دوره های مختلف پیشاتاریخی، تاریخی و اسلامی در گستره جغرافیایی استان اردبیل شناسایی و بررسی شد، که مواد و جامعه آماری این پژوهش را تشکیل می دهند. برای تجزیه و تحلیل داده ها، پس از تشکیل پایگاه داده ای، توزیع سکونتگاه های قلعه ای شناسایی شده نسبت به متغیرهای فاصله از رودخانه، شکل زمین، ارتفاع، درصد شیب، جهت شیب، اقلیم، پوشش گیاهی و نوع خاک مورد بررسی و سنجش قرار گرفت. نتایج تحقیق مبین این است که عوامل طبیعی نقش بارزی در توزیع فضایی، تعیین نوع کارکرد و میزان اهمیت سکونتگاه های قلعه ای استان اردبیل داشته است. تحلیل همبستگی میان عوامل طبیعی و توزیع فضایی سکونتگاه های قلعه ای این استان نشان می دهد، که شکل زمین (دشتی و کوهستانی)، فاصله از رودخانه و ارتفاع در میزان و الگوی توزیع قلعه ها بیشترین تاثیر را داشته است. سایر متغیرها یعنی درصد شیب، جهت شیب، اقلیم، کاربری اراضی و نوع خاک نیز به ترتیب اهمیت و تاثیرگذاری در توزیع فضایی این قلعه ها موثر بوده اند.

کلمات کلیدی:

سکونتگاه های قلعه ای، اردبیل، عوامل طبیعی، توزیع فضایی، AHP

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1201431>

